POSTOJE K NEVĚŘE

Hasoňová Veronika, Malá Barbora

Nevěra

Nevěra je tématem, kterým se zabývá velké množství odborníků. Přestože bychom ji mohli jednoduše definovat jako vztah zadaného člověka s jinou osobou, který je navázán během trvání společného svazku s oficiálním manželským či mileneckým partnerem (Capponi, Novák, 1995), názory na to, co ještě nevěra není a co už nevěra je, se velmi liší.

Někteří autoři uvádí, že člověk není monogamní bytostí, a nevěra je tedy sice jev nežádoucí, nicméně poměrně častý a možný. Může být také určitou formou volání o pomoc v nefunkčním vztahu (Novák & Drinocká, 2006).

Za nevěru tedy může být považován flirt, tedy nezávazné koketování, rituální tanečky náznaků a příslibů bez skutečné tendence k realizaci. Nevěra může být i virtuální, nejčastěji se jedná o zprávy na facebooku, sms zprávy a emaily. Dále bývá rozlišován mimomanželský kontakt, zpravidla jednorázový či krátkodobý situační kontakt, nejčastěji sexuálního rázu. Delší trvání v čase a vyšší míra emoční angažovanosti se pojí s tzv. dobrodružstvím. Nevěrníci mají pocit, že mají vše pod kontrolou, nicméně ještě nepřemýšlí o společné budoucnosti s danou osobou. Asi nejvážnější formou je pak mimomanželský vztah, který se vyznačuje silnou emoční vazbou a myšlenkami na společné soužití (Šmolka, 2010).

Radim Uzel (2010) uvádí, že pouze 3-4% párů dokáže udržet celoživotní věrnost, proto nás tento fenomén velmi zaujal a rozhodly jsme se zkoumat postoje k nevěře mezi muži a ženami.

Tvorba položek a testových škál

Při tvorbě položek jsme vycházely z odborné literatury zabývající se problematikou nevěry. Celkem bylo formulováno 9 položek ve formě otázek, na které respondent odpovídal na 4bodové škále Likertova typu, přičemž odpověď 1 znamenala rozhodně ano, odpověď 2 ano, odpověď 3 ne a odpověď 4 rozhodně ne. Odpověď „nevím“ byla záměrně vynechána proto, aby každý jedinec vyjádřil svůj postoj k nevěře. Položky číslo 2 a 8 byly skórovány inverzně.

Tabulka 1: Znění položek

#	Znění položky	Skórování
1	Myslíte si, že existuje rozdíl v toleranci nevěry u mužů a žen?	
2	Dokázal/a byste partnerovi odpustit nevěru?	**Inverzní**
3	Považujete za nevěru, když Váš partner myslí na někoho jiného?	
4	Považujete za nevěru, když si Váš partner píše s někým jiným bez Vašeho vědomí? (sms, facebook, e-maily...)	
5	Považujete za nevěru, když Váš partner s někým flirtuje?	
6	Je podle Vás duševní nevěra závažnější než fyzická nevěra? (např. láska vs. pouhý sex)	
7	Měl by podvádějící svému partnerovi nevěru přiznat?	
8	Pokud byste se dozvěděl/a o partnerově nevěře, chtěl/a byste vztah zachovat?	**Inverzní**
9	Je pro Vás nespokojenost v partnerském vztahu ospravedlněním nevěry?	

Výzkumný soubor

K ověření funkčnosti položek byl inventář administrován souboru 310 respondentů, z toho 59 mužům a 251 ženám. Ze souboru byli čištění dat vyřazeni 3 respondenti z důvodu vysoké nekompatibility odpovědí a 2 respondenti z důvodu příliš nízkého a vysokého věku (14 a 94 let). Po pročištění dat jsme tedy pracovaly se souborem 305 respondentů, z toho bylo 56 mužů a 249 žen, jejichž průměrný věk byl 28 let, s maximem 69 let, minimem 15 let a směrodatnou odchylkou 9,64.

Explorační faktorová analýza

Faktorová analýza byla provedena na položkách 2, 3, 4, 5 a 8. Položky 1, 6, 7 a 9 byly vyloučeny kvůli jejich jinému zaměření. V programu STATISTICA 12 byl nalezeny 1 faktor. Při nastavení minimálního vlastního čísla na 0 dosahují vlastní čísla hodnot 2,08; 0,75 a 0,01. Při nastavení minimálního vlastního čísla na 1 bylo nalezeno jedno vlastní číslo hodnoty 1,93, což svědčí o přítomnosti jediného faktoru. Nalezený faktor vysvětluje 39% celkového rozptylu.

Tabulka 2: faktorové analýzy (metoda hlavní osy)

Položky	Postoj k nevěře
2	-0,65
3	-0,60
4	-0,56
5	-0,75
8	-0,52
Výklad rozptylu	1,93
Celkový rozptyl	39%

Testové škály a výpočet hrubého skóru

Jelikož jsme faktorovou analýzou zjistily, že náš inventář je sycen pouze jedním faktorem, jedná se o jednodimenzionální metodu.

Hrubý skór byl počítán, po vyloučení položek 1, 6, 7 a 9 kvůli jejich nefunkčnosti, jako suma pěti položek, přičemž položky 2 a 8 byly skórovány inverzně. Tento výpočet byl proveden v programu Microsoft Excel 2007.

Škála	**Položky**[1]
Postoje k nevěře	2R, 3, 4, 5, 8R,

[1] Položky označené písmenem R se skórují inverzně.

Důkazy o reliabilitě metody

Vnitřní konzistence

Cronbachova alfa dosahuje hodnoty 0,75, jedná se o dostatečnou reliabilitu, což vypovídá o dostatečné vnitřní konzistenci. Korigovaná split-half reliabilita dosahuje hodnoty 0,59.

Dle výsledků testu zátěže se jeví položky číslo 1, 6, 7 a 9 jako problematické. Po odstranění těchto položek vzrostla reliabilita na dostatečnou hodnotu.

Tabulka 3: Analýza spolehlivosti

Položky	Průměr	Rozptyl	Směrodatná odchylka	Korelace celku s položkou	Alfa po odstranění
2	10,73	5,08	2,25	0,56	0,69
3	10,06	5,24	2,29	0,51	0,71
4	10,07	5,13	2,26	0,47	0,73
5	10,64	4,90	2,21	0,62	0,67
8	10,69	5,53	2,35	0,43	0,74

Tabulka 4: Split-half reliabilita

	Souhrn (1. polovina)	Souhrn (2. polovina)
Počet prvků	3	2
Průměr:	7,65	5,39
Součet:	2334	1645
Směrodatná odchylka	1,77	1,33
Rozptyl	3,12	1,77
Alfa	0,60	0,66
PRVKY 1:	položka 2	položka 3
2:	položka 4	položka 5
3:	položka 8	

Stabilita v čase

Inventář opakovaně vyplnilo pouze 9 respondentů, u kterých by tedy bylo možno počítat reliabilitu jako stabilitu v čase. Tento počet respondentů považujeme za nedostatečný, proto i výsledky analýzy chápeme jako pouze velmi orientační.

Tito respondenti vyplnili inventář opakovaně průměrně po 13 dnech. Nejvyšší rozestup činil 16 dní, nejmenší potom 9 dní. Tento časový rozestup považujeme za adekvátní.

Korelace hrubých skórů mezi prvním a druhým měřením dosahuje hodnoty 0,85, kterou považujeme za přijatelnou.

Po odstranění výše uvedených položek dosahuje korelace hrubých skóru mezi prvním a druhým měřením hodnoty 0,95.

Důkazy o validitě metody

Pro důkaz o validitě metody jsme zvolily kritérium zjišťující dosavadní respondentovu zkušenost s nevěrou, jelikož jsme předpokládaly, že jedinci s negativním postojem k nevěře budou věrnými partnery. Nicméně jsme si vědomy, že nevěra je složitý fenomén, který lze jen těžko zjednodušovat.

Pro ověření validizačního kritéria jsme provedly t-test pro dva nezávislé výběry. Jako grupovací proměnnou byla zvolena zkušenost s nevěrou (alespoň jednou nevěrný/á = 1, doposud věrný/á = 2), která byla porovnána s dosaženým hrubým skórem u jedince. Jelikož p-hodnota vyšla signifikantně, podpořila tedy zvolené validizační kritérium.

Fakt, že byl někdo nevěrný, ještě zdaleka nemusí vypovídat o jeho kladném postoji k nevěře, což se jak se, zdá potvrdilo, i v našem souboru respondentů, kde se sice projevil určitý trend u jedinců s vysokými hrubými skóry k pozitivní zkušenosti s nevěrou, ale nelze z toho vyvodit žádný obecný závěr. Zároveň jelikož, že se jedná o sebeposuzovací kritérium, je zde tedy riziko lživé výpovědi. Jedinec při vyplňování mohl být ovlivněn např. sociální žádoucností.

Někteří jedinci nám validizační kritérium nevyplnili. Tito jedinci proto nebyli do úvahy o validitě metody zařazeni.

Tabulka 5: T-test pro 2 nezávislé výběry

	Průměr: nevěra ano	Průměr: nevěra ne	T	sv	p	Počet lidí: nevěra ano	Počet lidí: nevěra ne	Sm.odch. nevěra ano	Sm.odch. nevěra ne
HS	13,62	12,88	2,02	257,00	0,04	84,00	175,00	2,86	2,71

Orientační normy

Normy byly děleny dle pohlaví, jelikož předpokládáme genderově rozdílný postoj k otázce nevěry. Respondenti mohli skórovat v rozsahu 5 až 20 bodů. Hrubý skór byl převeden na T-skór dle pohlaví pomocí lineární transformace.

Normy byly vytvořeny na tomtéž souboru, na kterém byla provedena faktorová analýza.

Tabulka 6: Průměry a směrodatné odchylky

Pohlaví	Průměr	Směrodatná odchylka
Ženy	12,83133	2,718601
Muži	14,00000	2,783066

Tabulka 7: Převod HS na T-skór

HS	Muži	Ženy
5	17,66	21,19
6	21,25	24,87
7	24,85	28,55
8	28,44	32,23
9	32,03	35,91
10	35,63	39,59
11	39,22	43,26
12	42,81	46,94
13	46,41	50,62
14	50,00	54,30
15	53,59	57,98
16	57,19	61,66
17	60,78	65,33
18	64,37	69,01
19	67,97	72,69
20	71,56	76,37

Zhodnocení metody

Tento inventář kriticky hodnotíme jako nepříliš zdařilý, kvůli nefunkčnosti některých položek. Po jejich vyřazení ale začal lépe fungovat, kdy došlo ke zvýšení Cronbachovy alfa na dostatečnou úroveň. Rovněž se metoda ukázala jako validní, což bylo podpořeno výsledkem t-testu pro dva nezávislé výběry. Zároveň jsme si vědomy, že každá metoda může být ze strany respondenta zkreslena, zvláště u citlivých témat, kterým nevěra jistě je. Přestože počet respondentů, kteří opakovaně vyplnili inventář nebylo mnoho, ukázala se metoda jako poměrně stabilní v čase, s korelací 0,95.

Použitá literatura

Capponi, V., & Novák, T. (1995). *Sám sobě manželským poradcem*. Praha: Grada Publishing.

Novák, T., & Drinocká, H. (2006). *Partnerské a rodinné poradenství*. Praha: Grada Publishing.

Šmolka, P. (2010). *Nevěra. Pro podváděné a podvádějící*. Praha: Grada Publishing.

Uzel, R. (2010). *Nevěra a co s ní*. Praha: Nakladatelství Petrklíč.